

KUNST IN DE KLAS

Bouts en het Laatste Avondmaal

VOOR JE VAN START GAAT

Met dit kunstblaadje gaan we dieper in op Dieric Bouts als beeldenmaker.

We bekijken en bespreken de typische beeldelementen van Bouts aan de hand van het meesterwerk 'Het Laatste Avondmaal'.

De leerlingen leren aandachtig kijken, bespreken en analyseren. Ze gaan ook artistiek aan de slag met de werken en geven ze een eigen touch.

Tot slot zetten ze hun creativiteit in om met hedendaagse ogen te kijken naar een 15de-eeuws werk aan de hand van AI.

MATERIAAL:

- (Kleur)potloden
- Papier & schaar
- Lijmstift
- Tijdschriften
- Laptop & internet

Veel plezier!

*Wil je je graag verder verdiepen in beeldende kunst? M biedt een waaier aan artikels en audiovisueel materiaal aan, [hier](#) gebundeld op de website en op het [M Youtubekanaal](#).

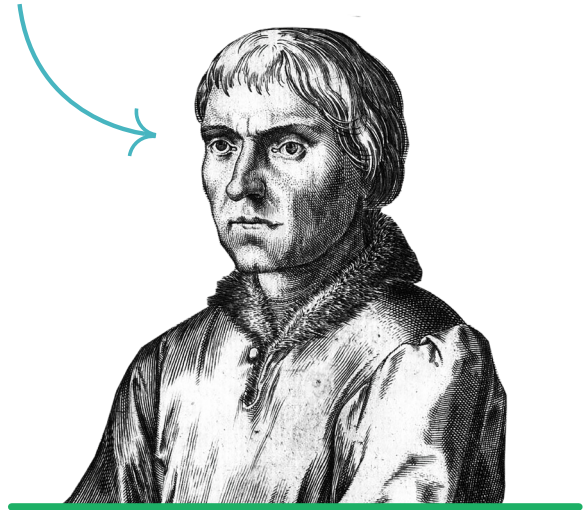
**Ontdek je graag de kunstwerken in het echt?

In M zijn klassen van harte welkom: je kan op eigen houtje - gratis mits reservatie - het museum bezoeken met je klas of je boekt een rondleiding/ workshop.

Het volledige onderwijsaanbod vind je op de [M website](#).

1 – INTRODUCTIE

Dieric Bouts (ca. 1410-1475), is een van de belangrijkste Vlaamse Meesters. De kunstschilder bracht het grootste deel van zijn leven door in Leuven, waar hij zijn beste panelen schilderde. In 1472 werd Bouts zelfs benoemd tot stadschilder van de stad, een eretitel. Op dat moment maakte Leuven een gigantische stedelijke vernieuwing door en beleefde ze glorie dagen met haar nieuwe universiteit – de ideale context voor Bouts om zich te ontplooien als renaissancekunstenaar.

2 – MET DE HELE KLAS: KIJK EN BENOEM

Kijk even naar het werk op de achterkant.

- Wat zie je?
- Welke personages herken je?
- Waar gaat dit tafereel over?

Beeld je in dat je (jullie/de leerkracht) in het kunstwerk kruipt.

- Waar zou je jezelf plaatsen? Waarom?
- Ben je alleen?
- Wie is er nog?
- Wat heb je aan?
- Wat doe je?
- Wat ruik je?
- Wat hoor je?
- Wat voel je?
- Blijf je nog even of kom je graag al terug?

Meer info?
mleuven.be/nog-meer-m/het-laatste-avondmaal

3 – HET LAATSTE AVONDMAAL: GEREGISSEERD STUK (KLEINE GROEP)

Dieric was een beeldenmaker. Dat wil zeggen dat hij **schilderde in opdracht van andere mensen**. Hij schilderde het verhaal dat mensen hem vroegen om te schilderen. En dat deed hij heel erg goed.

Ben jij een goede beeldenmaker? Laten we dat even testen.

Wat heb je nodig?

- Detailkaartje
- Papier
- Kleurpotloden

‘Het Laatste Avondmaal’ van Dieric Bouts, is een absoluut topstuk. Bovendien is het samen met ‘De marteling van de Heilige Erasmus’ het enige kunstwerk van een 15de-eeuwse Vlaamse Meester dat, **na bijna 600 jaar, nog op de locatie hangt waarvoor het bedoeld is.**

In 1464 kreeg Dieric Bouts van de Leuvense broederschap van het Heilig Sacrament de opdracht om een altaarstuk te schilderen voor hun kapel in de Sint-Pieterskerk.

In het contract werden Bouts heel wat voorschriften opgelegd.

- De af te beelden taferelen lagen al vast: centraal het Laatste Avondmaal met Jezus en de apostelen, en op de zijpanelen vier scènes uit het Oude Testament.
- Twee professoren theologie van de universiteit keken als adviseurs toe dat alles wat Bouts afbeeldde, inhoudelijk klopte.

Hoe zouden jullie omgaan met zoveel beperkingen/regels? Vind je het gemakkelijker om bijvoorbeeld een schooltaak af te maken als alle afspraken duidelijk zijn of heb je liever meer ruimte voor eigen interpretatie?

3 – HET LAATSTE AVONDMAAL: GEREGISSEERD STUK (KLEINE GROEP)

Zullen we dit testen?

Eerst opdracht:

Laat één leerling kijken naar het detail op het werk.
(zie extra blaadje) De leerling mag slechts vijf kernwoorden geven om het detail te omschrijven. De andere leerlingen tekenen wat ze horen.

Tweede opdracht:

Nu omschrijft de leerling nauwkeuriger het werk. De leerling let op plaatsing van de elementen in het landschap, personages en kleuren. De andere leerlingen tekenen wat ze horen.

Derde opdracht:

Ze kijken nu allemaal naar het kunstwerk en/of de afbeelding en tekenen het werk na.

- Wat merkte je op?
- Wat is het verschil?
- Waar is er meer ruimte voor creativiteit?
- Waar minder?
- Wat is hierin de rol van de beeldenmaker / de opdrachtgever / ...

4 – TYPISCH BOUTS?

Wat heb je nodig?

- Meetlat
- Lijmstift & schaar
- Potloden/stiften
- Tijdschriften

Vier jaar lang werkte Bouts 'Het Laatste Avondmaal'. Ondanks – of net omwille van? – alle beperkingen slaagde Bouts erin een visueel meesterwerk te creëren, dat een synthese vormt van alles wat hem als beeldmaker typeert:

Een heldere compositie, vluchtpuntperspectief, uitgestrekte landschappen, banale details.

Dit werk heeft alles wat typerend is aan het werk van Bouts.

a. Vluchtpuntperspectief

Rond 1420 kwam er in Italië een doorbraak: de ontdekking van het vluchtpuntperspectief. De term verwijst naar het ene vlucht- of verdwijnpunt waarin alle perspectieflijnen samenkomen. Dankzij die nieuwe techniek slaagden schilders er plots in om op een accurate manier diepte na te bootsen.

→ Ga met behulp van een lat op zoek naar het vluchtpunt.

4 – TYPISCH BOUTS?

b. Uitgestrekte landschappen,

Herwerk het landschap op de achtergrond met stift/collage-techniek/... en creëer zo een heel nieuw tafereel.

- Wat zie jij in de verte? Een drukke stad met torenhoge skyscrapers?
- Een vreemd landschap op een andere planeet?
- Door de achtergrond aan te passen verander je ook het verhaal. Welk verhaal wordt er nu verteld?

Het aanbieden van brood en wijn aan Abraham door Melchisedek, 'koning van Salem en priester van God' (Genesis 14:18-20)

4 – TYPISCH BOUTS?

c. Banale details

Er is heel veel te zien op dit paneel. Probeer subtiel enkele kleine details aan te passen. Knip voorwerpen/personages uit een tijdschrift en kleef ze bij of over het werk van Bouts.

→ Welk verhaal vertel je nu?

Het verzamelen van manna tijdens de tocht door de woestijn (Exodus 16:2-36)

5 – BOUTS EN AI (KLEINE GROEPJES)

Wat als we het werk van Bouts in een hedendaags jasje konden steken?

Hoe zou het werk er nu uit zien?

- a. Analyseren: Wat zien we? Welke personages zijn er?
Wat zegt het landschap/de achtergrond? Wat is het verhaal?

.....
.....
.....

- b. Als we dit beeld vandaag de dag, zouden schilderen, welke personages zien we dan? Wat hebben ze aan? Wat is de setting/locatie? Wat ligt er op tafel?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Het eten van het paaslam
bij de uittocht uit Egypte
(Exodus 12:1-28)

5 – BOUTS EN AI (KLEINE GROEPJES)

- c. Als je de korte brainstorm hebt doorlopen ga dan naar:
hetkunstlabvanm.be/tutorial en bekijk hoe je met behulp van AI jouw eigentijdse herwerking van dit paneel kan maken.

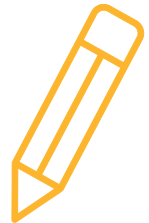
Heb je de tutorial bekeken?

Schrijf hier met behulp van jouw brainstorm een duidelijke prompt.

Hoe doe ik dat?

Hier kan je er meer info over terugvinden.

hetkunstlabvanm.be/voor-de-leerkracht/

.....

.....

.....

.....

.....

Gebruik één van de AI tools nu om jouw prompt te genereren.

Klaar? Upload jouw werk naar onze galerij.

**DETAILKAART OPDRACHT 3 –
HET LAATSTE AVONDMAAL:
GEREGISSEERD STUK (KLEINE GROEP)**

Colofon

Tekst en concept: M Leuven

Vormgeving: Helena Vereycken

Beelden:

'Het Laatste Avondmaal', Dieric Bouts, 1464-1468, M Leuven / Sint-Pieterskerk,
foto: artinflanders.be, Dominique Provost

Iconen: The Noun Project